

L'APUNT

Donar valor al patrimoni rural

Mercè Ribé

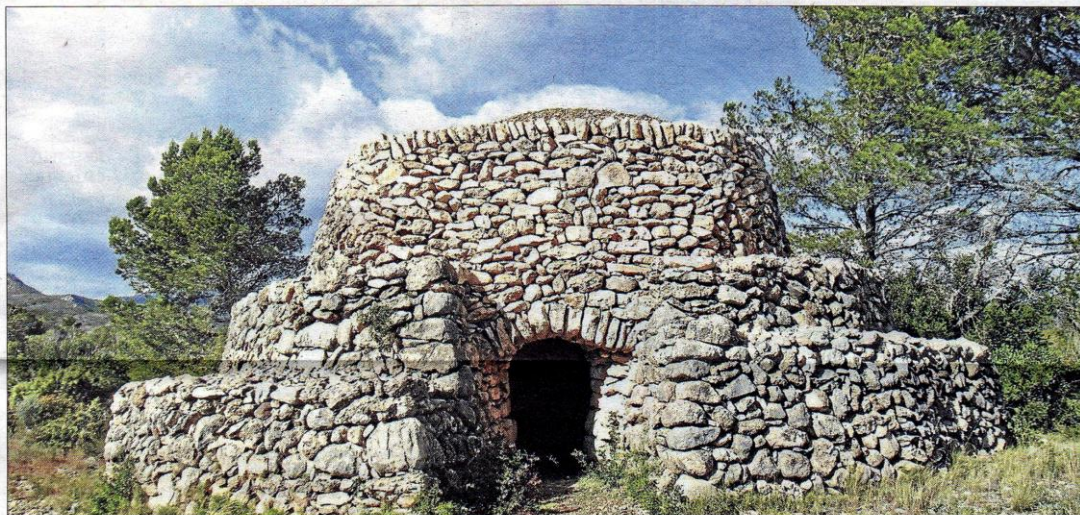
Més de 13.000 barraques de pedra seca arreu de Catalunya. Està dit de seguida, però 13.000 construccions són moltes, i precisament perquè són tantes queda en evidència el valor etnològic que tenen per a la història del país. Ara, i sobretot gràcies a la tossuderia i perseverança del Centre Miró-Grup Barracaire de Mont-roig del Camp, n'hi ha cinc que han rebut la ca-

talogació de bé cultural d'interès nacional. La notícia és bona perquè és la primera vegada que es cataloga una construcció d'aquestes característiques, és bona perquè en garanteix la seva preservació i és més bona –encara– perquè dóna valor a un patrimoni rural sovint oblidat, menystingut i fins maltractat inconscientment pels mateixos propietaris.

Declaren BCIN cinc barraques de pedra seca de Mont-roig

■ L'acord del govern de l'abril passat les protegeix pel seu "interès etnològic" ■ El Centre Miró-Grup Barracaire en va començar l'estudi, la rehabilitació i la divulgació fa més d'una dècada

La Barraca del Jaume de la Cota, també coneguda com "la catedral", per la seva monumentalitat ■ ESTHER BARGALLÓ

I. Martínez
MONT-ROIG DEL CAMP

Tot i que les barraques de pedra seca són un exemple d'arquitectura popular prou arrelat als camps de la Mediterrània i, per tant, de Catalunya, les primeres que s'han declarat bé cultural d'interès nacional (BCIN) són a Mont-roig del Camp, el municipi del Baix Camp amb un nombre més alt d'aquests elements. D'aquesta manera, l'acord de govern del 19 d'abril protegeix, pel seu "interès etnològic", 5 dels 135 exemples identificats

a aquest municipi i confirma l'àmplia tasca que els integrants del Centre Miró-Grup Barracaire d'aquesta localitat han dut a terme al llarg de més d'una dècada. En aquest període de temps els membres del Centre –en complicitat amb un mestre marger del Gepec i el Grup Drac Verd de Sitges– han desenvolupat una feina intensa de documentació, rehabilitació i divulgació a través d'una ruta turística i, en últim terme, protecció, d'acord amb el consistori mont-roigenc. De fet, l'Ajuntament, aleshores

presidit per Miquel Anguera, va fer el primer pas per l'actual inclusió com a BCIN d'aquests elements, ja que els va incloure en el POUM el 2007 i, després, els va declarar bé cultural d'interès local (BCIL). A partir d'una ponència presentada per un tècnic del Departament de Cultura al Congrés de Preses (Garrotxa) el 2013, es va encetar un expedient que ha culminat amb l'obtenció de la protecció com a BCIN, la primera arreu de Catalunya. Malgrat aquest conjunt d'accions, Esther Barga-

Ruta de la Capona a l'Alt Camp

Tot i que no se n'ha promogut la catalogació, les construccions de pedra seca també tenen un protagonisme rellevant als paisatges agrícoles d'altres comarques, com també el Baix Penedès i l'Alt Camp. És precisament en un municipi d'aquesta, el Pla de Santa Maria, on s'ha aconseguit consolidar una ruta que es pot fer a peu o bicicleta –la Ruta de la Capona– que ressegueix barraques de pedra seca molt singulars. El circuit, inaugurat l'any 2002 i pre-

miat per la seva salvaguarda del patrimoni, permet descobrir diverses barraques, algunes de les quals tenen més d'una estança, i també inclou construccions singulars, com ara un cossiol a peu del camí que servia per aprofitar l'aigua i emmagatzemar-hi pedra, i també unes arneres de deu metres que s'usaven per la producció de mel. L'itinerari, de poc més d'un quilòmetre i mig, coincideix amb un tram de la Ruta de Cister i amb un sender local.

lló, membre del Centre Miró-Grup Barracaire i vicepresidenta de l'Associació per la Pedra Seca i l'Arquitectura Tradicional, calcula que entre "un 10% o un 20%" d'aquestes mostres d'arquitectura popular poden haver desaparegut al terme "a causa de l'abandonament de finques" i la intensa construcció d'un municipi integrat per 21 urbanitzacions.

De les 5 declarades BCIN, Bargalló comenta que la Barraca del Jaume de la Cota és coneguda com "la catedral", terme amb què l'escriptor Josep Gironès va batejar-la. De

La xifra

135

barraques de pedra són les que han identificat a Mont-roig del Camp, el municipi del Baix Camp que en té més.

fet, la monumentalitat d'aquesta barraca la converteix per alguns estudiosos en la millor de les comarques de Tarragona.

Pel que fa a la resta de barraques declarades també BCIN a Mont-roig (Barraca dels Lliris, Barraca dels Comuns del Peller, Barraca en Espiral i Barraca del Miquel Terna), Bargalló explica que la seva tipologia és "molt diversa".

Actualment els impulsors col·laboren en el projecte de l'anomenada Wikipedra, que ha catalogat més de 13.000 barraques arreu de Catalunya i col·laboraran en la proposta de candidatura com a patrimoni cultural immaterial de la humanitat que han sol·licitat per a aquests elements Grècia i Xipre. ■